

ABONAMENTUL:
 Pe un an . . . 28.— Cor.
 Pe jumătate an 14.— "
 Pe 3 luni . . . 7.— "
 Pe o lună . . . 2.40 "
 Pentru România și
 strălăutate:
 Pe un an . . . 40.— franci.
 Telefon
 pentru oraș și interurban
 Nr. 750.

ROMÂNUL

REDACȚIA

și ADMINISTRATIA
 Strada Zrinyi Nrul 1/a
 INSERTIUNILE
 se primesc la admini-
 stratie.
 Mulțumite publice și Loc
 deschis costă șirul 20 fil.
 Manuscrisurile nu se in-
 napolază.

Ședința solemnă a Academiei Române.

Decernarea premiilor. — Cuvântările regelui Ferdinand și a președintelui Academiei. —
 Comemorarea marelui rege Carol. — Elogiile aduse reginei Maria.

București, 31 Mai v.

Mișcarea culturală a României se află, de bună seamă, într-o stare destul de înaintată a evoluției sale, ale cărei începuturi au înflorit — sunt de abia câteva decenii — sub fericita domnie a marelui rege Carol I.

Comoara sufletească a poporului nostru se manifestă astăzi, în toate laturile de activitate, tot mai abundent. Expresiunea ei variată și puternică ne legitimează marile speranțe într'un viitor strălucit croit prin propriile noastre puteri printre greutățile vremurilor.

La noi se muncește cu drag și spor și munca spornică și valoroasă este recunoscută și sărbătorită, este stimulată și răsplătită pentru că ea creiază noi izvoare de viață și de fericire.

În adevărata sărbătoare — sărbătoare a acestei munci — a fost alaltăieri Academia Română, cu prilejul decernării premiilor pentru cele mai valoroase lucrări ale scriitorilor noștri.

Sărbătoarea a fost cu atât mai înălțătoare cu cât a fost onorată cu prezența M. S. regelui președintele de onoare al Academiei, M. S. regina Maria membru de onoare și A. S. regală principele Carol.

Sedința s'a deschis la ora 2 și jum. d. a. sub înalta prezență a M. S. regelui.

Din strălucita asistență fac parte ministrul Duca, mitropolitul Moldovei și aproape toți membrii activi și corespondenți ai Academiei.

După ce Maj. Sa regele ocupă fotoliul prezidențial, având la stânga pe M. Sa regina, iar la dreapta pe principele Carol, președintele Academiei, d. Dr. C. Istrati rostește următorul discurs:

Discursul dlui Dr. Istrati.

Sire, Doamnă.

Fiti bine veniți în mijlocul nostru!

Facă-se, ca această zi în care pentru întâia dată, al doilea nostru rege, cu augusta Sa soție, trece pragul întâiului așezământ de cultură a neamului, să fie crestată pe răbojul timpului și al faptelor românești, ca începutul unei nouă ere de înaintare și lumină.

Născutu-s'a această Academie sub fericita, și la începutul îndelungatei domnii, a marelui rege, sub care ajuns-a ea, cu încetul dar necurmat și fără meteahnă, la starea sa de față.

Primul rege, neuitatul nostru întâiu protector și președinte de onoare, pus-a adesea umărul, cu aleasă pornire sufletească și cu îndelungată și largă dărnicie, pentru ca, ceea ce

născuse odată cu începutul domniei lui, să fie în lumină vie, când va închide El ochii.

Așa s'a și întâmplat, fie-i țărâna ușoară!

† Maj. Sa regele Carol I al României.

Astăzi, Majestatea Voastră, urmașul său, crescut în aceleași sănătoase idei de muncă, de cinste, de regulă în îndeplinirea datoriei, de înălțare prin cultură și de ridicare a poporului pe toate căile, astăzi, când cu fericire avem pe Majestatea Voastră ca președinte de onoare și ca membru protector, suntem convinși, că opera bătrânului și marelui rege, va fi ajutată de puteri mai tinere și că Academia va căpăta hotărâta ei așezare și vază sub domnia Majestății Voastre.

Instituțiunea noastră, din prima zi a sesiunii sale generale, a ținut să înceapă lucrările ei, aclamând ca ai săi pe Majestățile Voastre.

Astăzi când se răsplătește, de ea, munca celor ce fac parte din mănunchiul dela care așteptăm să se reverse fală asupra neamului, Majestățile Voastre ati găsit cu cale, și foarte nimerit ati cugetat, a ne face cinstea de a lua parte în această solemnă ședință.

Nu iau aceasta ca o întâmplare, dar văd în faptul ei, din contră, o arătare pentru viitor, a legăturilor, tot mai strânse, dintre Academie, în rostul ei cel mai ales, de îndrumătoare a muncii intelectuale dela noi, și caldul interes pe care Majestățile Voastre îl purtați acestei ramuri a activității noastre naționale.

Prin litere și științe, prin cultivarea adevărului și iubirea frumosului; prin pătrunderea neconținută a necunoscutului și prin făurirea de noi izvoare de fericire — de orice fel — omenirii, căutăm și noi, în mod modest încă, de sigur, dar hotărât, să intrăm în falanga acelor cari fac ca lumea să meargă tot înainte.

Academie Națională?! Da, dar în înțelesul de a căuta ca neamul nostru să se ridice cât mai mult, nu numai pentru el, dar și pentru omenirea din care face parte.

Adevărata civilizațiune nici nu poate face deosebire între aceste două activități și directive.

A lucra numai pentru una și împotriva celeilalte e a nu cunoaște nici firea lucrurilor omenesti nici rostul popoarelor ce alcătuiesc omenirea.

Sire,

Un neam întreg vă privește și urmează cu încredere, inimile tuturor bat împreună și din gândul și din fapta comună, a neamului și a conducătorilor de tot felul, în fruntea cărora se află Majestatea Voastră, va izvorî, nădăjduim, o epocă nouă spre cinstea și mărirea dinastiei și fericirea României.

Academia, prima noastră instituțiune culturală a semănat și ea de mult seminte, cari au încolțit sub marele rege și a căror roade le va culege Majestatea Voastră.

Înainte dar Sire pe terenul cultural, căci pe această cale se ridică omul, se întărește familia, se înalță neamul și se face viața mai plăcută și mult mai împărtășită de toți laolaltă.

Munca numai în astfel de condițiuni încează de a fi o obidă și devine o fericire!

Înainte dar prin cultură, căci numai ea otește cu adevărat caracterele, întărește credințele, duce la sacrificii, până la propria moarte, sălășluită cu voie bună pentru neam și adevăr, și ajunge a constitui astfel adevărata putere a popoarelor în primejdii și văltoarea luptelor de tot felul.

Doamnă,

Majestatea Voastră sunteți a doua noastră membru de onoare. Inzestrată cu adevărate însușiri artistice, iubind frumosul și adevărul, înțelegând rostul vremurilor și datoria Coroanei, ce acopere frumoasa Voastră frunte, a-ți căutat a produce opere de artă; a-ți scris pentru copii, cum a-ți avut bunătatea a mi-o spune,

Maj. Sa regina Maria a României.

ceea ce vă înalță și cinstește și mai mult încă, nu pregetați a încuraja, prin toate mijloacele, artele și pe artiști și la nevoie, învingând teama molime ucigătoare, a-ți îmbrăcat haina de sacrificiu, pentru căutarea nenorocirilor atinși de holeră.

Tara, bună regină, V'a urmat și V'a admirat.

Numărul poporal pe 1 an 4 cor.

Prețul unui exemplar 10 fileri.

Numărul poporal pe 1/2 2 coroane

A-ți dat neconținut dovezi de înțelepciune și de iubire a artelor frumoase.

Cei vechi, bătrânii omeniei, și știa ei ceea ce făceau, au luat chipul frumos al unei femei, și din el au creat pe Minerva zeita înțelepciunii și a artelor frumoase și utile.

Fiiți, mărită regină, Minerva noastră!

Fie, ca inima Majestății Voastre să bată cât mai mult, cât mai tare și cât mai cald, alături cu aceea a femeii române, așa de bine înzestrată de Dumnezeu, după zilele de îngrijorare, în ziua mare și atât de așteptată a fericirii neamului.

Ca atâtea femei de ale noastre, de pe vremuri, ca Elena cea înțeleaptă și învățată a marelui voevod Matei Basarab, sora lui Udriste Năsturel, fiiți sfințica luminată și cumpănită a ilustrului vostru soț, fiiți zina care să urzească fericirea zilei de mâine a neamului îndurerat și atât de dornic de zile bune și înălțătoare.

Academia Română, urând dinastiei întregi sănătate și fericire, vă primește astăzi cu brațele deschise, plină de respect, de iubire și încredere!

Să trăiți!

După d. Dr. C. I. Istrati a luat cuvântul M. S. regele, care a ținut următorul discurs, pe care publicul l'a ascultat în picioare:

Discursul M. S. regelui.

*Dle președinte,
Scumpi colegi!*

A trecut câțiva timp de când n'am călcat pragul acestui așezământ de înaltă cultură, am primit deci cu o adevărată și netăgăduită plăcere invitația d-voastră, de a lua parte la ședința de azi și de a prezida la distribuirea premiilor, prin cari se încoronează munca și talentul.

Dacă iau acum locul de onoare ocupat un lung șir de ani de augustul meu predecesor, vă mărturisesc că sunt două sentimente opuse, ce se luptă în inima mea. Cu jale, mă gândesc la aceia a căror trecere într-o lume mai fericită, a lăsat goluri dureroase în rândurile acestei societăți de învățați, și cari cu toate fibrele inimei lor, caldă și patriotică, închinaseră o mare parte a muncii lor academiei române, contribuind astfel nu puțin a-i face un nume de onoare între societățile științifice.

Cu cuvinte calde ați reamintit, dle președinte, pe marele rege, care fusese sufletul acestui institut cultural, și care ca protector maritimos luase parte activă la lucrările ei, cu graiu și cu pană. Să-mi fie îngăduit mie succesorul lui de a-mi opri pentru o clipă gândul meu în fața unui alt fiu al țării, care ca om de stat fusese un suflet înțelept și un prieten credincios al marelui rege. În activitatea sa politică el a avut drept deviză: „Salus reipublicae suprema lex”; principiul călăuzitor în lunga lui ședere pe pământ îi fusese convingerea, că adevărata valoare a vieții constă în muncă încordată, că numai acela merită cinstea oamenilor care pune cunoștințele și puterile sale în serviciul obștesc. Pentru dânsul cea mai mare satisfacție era de a munci și a produce, cu sufletul înalt, cu inima curată, cu conștiință nepătată. Mie regelui său să-mi fie permis să profit de întâia ocazie pentru a închina aceste cuvinte de recunoștință vechiului și credinciosului prieten, D. Sturdza, care fusese atâta timp secretarul general al Academiei; sunt convins că prin aceasta tălmăcesc și sentimentele onoraților mei colegi.

Însă nu este momentul de a plânge pe aceia cari nu mai sunt; munca lor, activitatea lor, firea lor să ne fie nouă generației de azi și celei de mâine un imbold pentru nouă muncă, nouă activitate. Mă găsesc dar și cu senti-

mentul de bucurie plină de nădejde în mijlocul d-voastră, pentru întâia dată ca protector și președinte de onoare, și vă aduc cu acest prilej mulțumirile mele călduroase pentru demnitatea ce mi-ați oferit.

In aceste zile de grele griji și uriașă răspundere mi-a fost o adâncă mângăiere sufletească, când am aflat că sesiunea anuală de ast timp a fost inaugurată prin proclamarea mea de protector și președinte de onoare, și încă prin o rezoluțiune cu totul gingașă, aceea de a primi pe regina, prea iubita mea soție, între membrii de onoare. Mândră de această nouă demnitate, ea asistă azi pentru prima oară de drept la ședința acestui învățat corp, și prin mine ea vă aduce vouă nouilor ei colegi adânc simțita sa recunoștință.

Una din cele mai înalte podoabe a unei femei este netăgăduit cultul frumosului, el înalță sufletul și purifică mintea, și blagoslovită este ființa care a primit dela natură darul de a tălmăci altora concepția frumosului prin pensulă sau prin pană.

Poeta pe tronul țarei, pe care cu fală academia o numără între membrii ei de onoare, regina Carmen Sylva, a călăuzit pe nepoată cu dragostea unei mame pe potecile înflorite ale gândului poetic și a frumosului, și ea a îndemnat-o să dea la lumină ceea ce de mult luase forma în sufletul și în mintea soției mele.

Maj. Sa regina văduvă Elisabeta a României.

Ultimul imbold însă pentru a picta și cu pana, i-a dat-o dragostea ce-i umple inima pentru frumusețile scumpei noastre țări. Ea a înțeles farmecul iernei când giulgiul tainic al zăpezii acoperă munții și șesurile noastre; ea s'a înveselit cu natura întreagă când primăvara îmbracă câmpiile noastre cu haina lor cea înflorită de mireasă. Apusul soarelui al serilor de vară, când scaldă holdele cu razele lui aurii, face să vibreze și în inima ei, acorduri calde; Pacea toamnei când Cel de sus revarsă purpura pe frunzele codrului îi vorbește de dor împlinit, și de liniște sufletească. Mai sunt și cântecele noastre populare, este sufletul plin și sănătos și plin de viață ce-l găsim în poezia și filozofia poporului nostru ce a împins-o a înlocui pensula cu pana; și de aceea am salutat cu atâta plăcere numirea reginei ca membru onorant al Academiei.

În anul 1890 când am fost primit în sânul academiei, bătrânul Cogălniceanu, atunci

președintele ei, mi-a adresat următoarele cuvinte:

„Noi bătrânii ne ducem: dar salutăm pe junele principe ale cărui forțe ne vor întineri în restul zilelor noastre și vor îmbărbăta la muncă pe cei cari rămân în urma noastră”. Eu unul nu am uitat cuvintele acestui mare om de stat și de litere, și dacă interesul viu și necurmat ce-l port și voi purta mereu acestui institut de înaltă cultură poate contribui a vă îndemna la o activitate neconținută și o muncă încordată, a-și saluta cu mare mulțumire, dacă tinerile elemente, cari închină forțele lor studiului științific, ar deveni demnii urmași ai generațiilor cari au pus temelia academiei și cari au clădit-o până a ajuns locul frumos sub a cărui acoperiș se întrunesc bărbații de știință din toate colțurile unde răsună frumoasa și mult duiosă limbă românească.

Să lucrăm deci neconținut cu gând curat pentru dezvoltarea tot mai largă a culturii neamului; să nu cruțăm nici timp nici muncă pentru a cunoaște cât mai amănunțit istoria lui — călăuză neprețuită pentru a ne cunoaște pe noi înșine, — să cultivăm, să păstrăm cu sfințenie și gelozie limba noastră, să ne îndelețnicim a-i da în scrierile noastre și în vorbire chipul cel mai curat; să ne ferim de străinisme pentru cari vom găsi în bogata comoară a limbei vorbe românești; lucrând astfel nu numai că facem opera culturală, împlinim și un act de patriotism. Academia are frumoasa menire de a da pilda cea bună în această privință.

Dar și știința adevărată, știința de care deja Confuciu spunea în una din maximele lui, „că nu cunoaște hotare”, știința care nu cunoaște etate nici numără ani, căci trăește fără sfârșit, găsi-va sunt sigur că totdeauna așa și în viitor, limanul ei sfânt sub aripile materne ale academiei. Ca instituția noastră să propășească mereu înainte și pe câmpul acesta atât de vast: să ajungă a fi un adevărat focar științific, care să răspândească razele lui binefăcătoare și departe peste hotarele noastre, aceasta este una din cele mai dulci urări ale mele.

Ca fiecare om, ca fiecare popor, așa și fiecare instituție trebuie să aibă înaintea ochilor și înaintea minții un ideal. Știu bine idealul când e vorba de știință rămâne totdeauna o dorință, dar prin munca încordată tot vom putea ajunge la un înalt grad de perfecție, și mi se pare, că tocmai faptul că invențiunile noi, descoperirile noi ne deschid noi orizonte, ne arată căi noi de cercetare, face știința atât de atrăgătoare și ne împinge mereu înainte, ne permițându-ne să ne oprim la jumătate de drum.

Publicațiunile Academiei pe cari le urmez cu mult și viu interes și din cari un număr important are o valoare reală, îmi sunt cea mai sigură cheazășie, că ne găsim pe o cale bună și că bunăvoință nu lipsește, totuși nu vă zic astăzi ca Propertiu: „in magnis et voluisse sat est”; cine urmează această maximă a prietenului lui Ovidiu, se oprește pe drum, și noi a ne opri nu voim; deci mereu înainte în opera noastră și atuncia rodul muncii nu va întârzia să se arate într-o lumină strălucitoare, sprijinul meu vă este asigurat.

Încă odată vă mulțumesc, scumpi colegi, pentru primirea călduroasă ce ne-ați făcut reginei și mie și felicit din inimă pe noii premiați, sfătuindu-i să nu se odihnească pe lauri culeși, ci din contră să considere succesul

câştigat ca un puternic indemn pentru noua activitate tot mai rodnică.

După discursul regelui care a produs o profundă impresiune, s'au cetit rapoartele relative la scrierile premiate. S'au acordat premii următorilor autori:

Premiul Eliade Rădulescu (5000 lei) dlui G. Galaction pentru scrierea sa „Biserica din războare”, nuvele şi schiţe.

Premiul Năsturel (4000 lei) dlui Mihail Codreanu pentru scrierea sa „Statui” (sonete).

Premiul Demostene Constantinidi de (4000 lei) dlui Mihai Şerban pentru scrierea sa „Problemele noastre social-agrară”.

Din premiul Adamache (lei 2000) dlui Const. Gane pentru lucrarea sa: „Amintirile unui fost holerici”.

Dlul I. Dragoslav (lei 1500) pentru scrierea sa „Povestea trăsnetului” (poveste de Crăciun).

Lei 1500 dlui M. Lungianu pentru scrierile sale „Zile senine” şi „Însăilări”.

Premiul Năsturel de 5000 lei dlui S. Pascu pentru lucrarea sa „Sufixele de formare a cuvintelor în limba românească”.

Din premiul Neuschatz de 1000 lei învăţătorului Pantelimon Diaconescu pentru scrierea sa „Despre industriile casnice ţărăneşti”.

Sedinţa se ridică la ora 4 şi jum.

După ridicarea şedinţei MM. LL. RR. au binevoit a se întreţine câţva timp cu membrii înalte instituţiuni culturale.

Eroismul regimentului 43

(Fost reg. romano-banatic grăniţesc Nr. 13) laudat în lupta dela Königgrätz, 1866.

De Dr. D. Cioloca.

Lauda deosebită, ce a obţinut zilele acestea, pentru a patra oară, regimentul 43, cu sediul în Caransebeş, din partea comandamentului regimentului, ne reaminteşte lauda strălucită ce a obţinut-o acesta şi în crâncena luptă dela Königgrätz, ori mai bine zis dela Sadova, Lipa şi Königgrätz. Loialitatea profundă şi iubirea de ţară împărechiate cu vitejia fără seamăn, toate moştinite din străbuni, au făcut în toate timpurile, ca poporul român să-şi asigure recunoştinţa superiorilor săi şi în luptele cele mai sângeroase. Războiul actual confirmă acestea.

Desele ştiri ce ne sosesc de pe câmpul de luptă, ştiri pe cari ni le aduc despre Români, în genere, ziarele maghiare şi germane atât din Austria cât şi din Germania, vestesc bravuri, cari se niărginesc cu minunile. Să ne aducem numai aminte de luptele crâncene dela Rohatyn, Rumno, Chirow, Sary-Sambor, Stryi, Sanok, Zachoczewje, Iwla, Dukla, etc., unde s'au dat cele mai teribile lupte, chiar piept la piept, cu baioneta.

Despre colonelul Boeriu scrie „Neue Freie Presse”, că a săvârşit astfel de fapte eroice, încât merită cel mai înalt ordin militar: „ordinul Maria Terezia”.

Despre vicecolonelul Dănilă Popp şi Victor Rusu scrie cel mai răspândit ziar maghiar „Az Est”, că armatelor conduse de aceşti doi are a se mulţami curăţirea Bucovinei de Muscali. Tot acest ziar scrie, că întreaga „armată” a lui Victor Rusu consta numai din 270 feciori.

Căpitanul Amos Pop dela reg. 43, în dragostea şi devotamentul său pentru ţară şi tron, a întreprins chiar contrar ordinului superiorilor, cari în acel moment credeau imposibilă alungarea duşmanului preponderant şi deci cucerirea unor poziţii de cea mai mare importanţă, — zic: a întreprins cu feciorii săi, cari îl adoraau formal, — pe ofiteri i-a cruţat — un atac, care s'a sfârşit în modul cel mai splendid. Regimentul şi azi aşteaptă cu nerăbdare distingerea lui.

De pe câmpul de luptă sudic scrie un jurnalist maghiar unui avocat din Oradea-mare despre vitejia fără păreche şi dispreţul de moarte al soldaţilor români din Bihor, despre cari zicea însuşi comandantul de acolo, că aşa o vitejie încă nu i s'a dat să vadă. Arătând acestea, jurnalistul cerea avocatului, ca folosindu-se de trecerea ce o are, în cercurile dădătoare de ton din Bihor, ca unul care cunoaşte

bine chestiunea de naţionalităţi dela noi, să folosească şi acest nou moment pentru informarea acelor cercuri şi pentru ca acestea să ştie aprecia după merit poporul românesc din acele părţi.

Ce priveşte pe feciorii de rând Români din toate părţile, ziarele — aproape zilnic — umplu coloanele cu numele şi faptele eroice ale lor.

Într'un manuscript, care cuprinde autobiografia unui locotenent, de neam românesc, născut în graniţă, aflăm păstrat şi acel preţios document, care reaminteşte eroismul regimentului romano-banatic grăniţesc Nr. 13 în luptele dela Sadova, Lipa şi Königgrätz. Din cele 99 comune, cari au format pe timpul aşanumitei „graniţi” reg. 13, se compune azi şi reg. 43. În luptele dela Sadova, Lipa şi Königgrätz la anul 1866, au luptat aşadar înaintaşii feciorilor de azi ai reg. 43.

Observ, că locotenentul susamintit a fost adjutantul regimentului Nr. 13, prin urmare a luat însuş parte la acele lupte, ba a fost chiar distins, pentru ţinuta sa vitează, cu preainaltă laudă.

În următoarele las să urmeze, în traducere românească, lauda de care a fost împărtăşit regimentul Nr. 13 din partea arhiducelui Ernest, locotenent inareşal campestru şi pe atunci comandant al corpului III de armată. Iată textul: „Ces. reg. locotenent-mareşal campestru arhiduce Ernest.

Către reg. ces. reg., romano-banatic grăniţesc Nr. 13.

La ordin preainalt regimentul pleacă în patrie. Ca reprezentant unic, dar demn al grăniţerilor, a stat la armata de nord sub comanda mea. Eu am fost un martor al ţinutei sale exemplare în toată vremea cât a stat în legăturile corpului III de armată.

Deoarece regimentul iese acum de sub comanda mea, mă simt îndatorat să exprim în numele preainaltului serviciu deplina mea recunoştinţă şi mulţumită pentru disciplina sa dovedită şi între împrejurări grele, pentru perseveranţa sa în marşuri, adeseori obositoare şi pentru bravura sa în faţa duşmanului.

Rezistenţa vitează şi neînfrântă a regimentului la Sadova în ziua cea grea dela Königgrätz, retragerea exemplară la Lipa, perzistenţa tenace de acolo în câmp deschis în focul de tunuri al duşmanului preponderant precum şi ordinea şi ţinuta încheiată observată la retragerea anevoioasă de după luptă, vor constitui pentru totdeauna momente onorifice în istoria regimentului.

Sunt convins că acest regiment şi de aci înainte va păstra în toate împrejurările spiritul vechiu al armatei austriene, că va ţine cont de experienţele ultimei campanii şi că va ţine pas cu cerinţele timpului, pentru ca la apelul supremului nostru şef al armatei, cu linişte şi siguranţă, să poată ţine piept cu toate eventualităţile viitoare.

Un cordial adio dela mine bravului regiment grăniţesc Nr. 13.

Arhiducele Ernest m. p.,
locotenent-mareşal campestru”.

Lauda aceasta a ajuns regimentul Nr. 13 la Villach în Carintia, pe unde a trecut în calea sa spre patrie, după ce a mai fost comandat şi la Pontebba la graniţa Italiei. Iată şi textul comitei:

„Corpul III de armată ces reg.

Nr. 596 — op.

Către comanda regimentului de infanterie grăniţesc Nr. 13 în

Villach.

Klagenfurt, în 27 Septemvrie 1866..

În atăturare transmit comandai regimentului ordinaţiunea tot atât de onorifică, pe cât de măgulitoare a Alteţei Sale imperiale dlui arhiduce Ernest, spre luarea ei la cunoştinţă.

Comandantul interimar de corp
Vezlar m. p.

locotenent-mareşal campestru.

D. Nr. 212.

Văzut.

Comanda de brigadă ces. reg.

Villach, în 27 Septemvrie 1866.

(„Dr.”)

Wiedenmann m. p.
colonel.

În atenţiunea învăţătorilor bătrâni (43—50 ani) asentaţi.

Cetim în „Telegraful Român” din Sibiu:
Toţi acei învăţători ai noştri între 43—50 ani cari au fost găsiţi apti pentru armată, îşi vor încinta îndată după asentare petiţia de scutire la consistorul arhidiecezan.

Lângă petiţia scrisă în româneşte vor anexa certificatul de asentare (Népfölkelési igazolványi lap). Proiectele de scutire le va pregăti consistorul. Pentru ca ele să fie exacte, învăţătorii vor răspunde în petiţie la următoarele întrebări:

1. Câte puteri didactice are şcoala respectivă?
2. Dintre acestea câte sunt în serviciu militar?
3. Câte funcţionează actualmente?
4. Câte sunt scutite de serviciu militar?
5. Are şcoala învăţătoare?
6. Câţi elevi cercetează şcoala? (De toate zilele şi de repetiţie).
7. Dela care dată funcţionează învăţătorul petiţionar la şcoala actuală?

8. Şcoala este plasată într'un singur local sau este dislocată în mai multe? În cazul din urmă ce distanţă este între diferitele localuri?

9. Nu este posibilă combinarea claselor?

Învăţătorii cari şi-au ocupat postul numai după 1 Ianuarie 1915 precum şi glotaşii din subclasa A., cari au instrucţie militară, nu pot fi propuşi spre dispensare.

Învăţătorii ale căror petiţii nu vor cuprinde datele cerute mai sus, nu vor fi recomandaţi dlui ministru.

Dr. I. Mateiu.

Lipitorile războiului.

Societatea „Crucea roşie” din Arad pentru împiedecarea abuzurilor faţă de familiile celor plecaţi în războiu.

Arad, 16 Iunie.

În vremea din urmă oameni fără suflet au găsit un nou izvor de câştig. Aproape nu este familie, din care tata, fiul sau fratele să nu-şi facă datoria pe câmpul de luptă. Dorul de a-i revedea pe cei duşi e mare şi cei rămaşi acasă când aud că al lor a ajuns în vre-un spital din ţară rănit sau bolnav se îndreaptă cu rugări către oameni, dintre cari cei mai mulţi fără suflet se folosesc de neştiinţa lor şi le înşală bani pe motivul că le va umbla în afacere, ca rănitul sau bolnavul să fie adus la Arad. De multeori aceste lipitori ştiu să stoarcă bani dela sărmănele familii de mai multe ori pentru acelaş lucru, deşi nu le pot da nici un ajutor.

Multe abuzuri se săvârşesc faţă de familiile celor duşi în afacerile cu ajutorul de stat, dar mai cu seamă cu rugările pentru mutarea răniţilor sau bolnavilor dintr'un spital în altul, îşi despoaie noul soi de lipitori victimele. Sunt cazuri, în cari aceşti oameni fără suflet au cerut şi 6 coraone pentru câteva şire scrise cu maşina de scris.

Abuzurile aceste revoltătoare au ajuns la cunoştinţă conducerii societăţii „Crucea roşie” din Arad, care pentru ca să împiedece aceasta jefuire a dat următorul apel pentru lămurirea familiilor celor duşi în războiu.

Apel către familiile celor plecaţi în războiu!

Avem experienţele cele mai triste că unii oameni folosesc starea de războiu pentru a-şi face câştiguri. Ne ţinem de datorie să apărăm familiile celor plecaţi în război împotriva oricăror păgubiri şi jefuiri, de aceea facem atenţi pe toţi cei interesaţi, că aducerea soldaţilor răniţi sau bolnavi la Arad dintr'un alt oraş o poate cere numai comandamentul militar şi societatea „Crucea roşie”. Toţi aceia, cari, prin urmare, iau asupra lor o astfel de însărcinare, caută să păgubească numai pe oamenii şi de altcum săraci, căci ajuta nu le pot.

Familiiile celor plecaţi în războiu, cari doresc să ceară aducerea rănitului sau bolnavului dintr'un alt oraş la Arad, să se roage cu vorba pentru aceasta de d. medic de stab Dr. Béla Gidófalvy la spitalul militar de rezervă din liceu din Arad (Liceum korház) sau de societatea „Crucea roşie” (str. Ferdinand nr. 3 şi 7 şi piaţa Andrassy nr. 21, etaj I),

fără ca să mai dea rugare în scris, unde li se va împlini dorința cu plăcere și fără nici o taxă.

Totodată facem atente familiile celor plecați în război, că pentru ajutorul bănesc ce au să-l primească dela stat să se adreseze totdeauna locotenentului de poliție dlui Victor Hoffmann sau primarului orașului și să nu se roage în acest scop de alții pentru plată, căci acești oameni cer să fie bine plătiți, dar nu le fac lucrurile conștiențios. Societatea „Crucea roșie” de altcundă cu plăcere deslușiri familiilor celor plecați în război.

Arad, 15 Iunie 1915.

Ianka Vásárhelyi,
prezidenta societății „Crucea roșie”.

Situația în Albania.

Sârbii în Albania. — Înțelegere cu Essad-pașa.

„Südslawische Korrespondenz” din Viena scrie: Oficiul guvernului sârb, „Samouprava”, publică un comunicat care spune că trupele sârbești cari operează în Albania în continuu întâlnesc în calea lor grupuri de Albanezi bine echipați, cari opun trupelor sârbești împotriviri foarte crâncene.

După o altă știre, în Tirana, pe care trupele sârbești o ocupaseră deja în săptămâna trecută, s'a făcut o înțelegere între comandamentul trupelor sârbești și Essad-pașa.

În Albania au străbătut și numeroase trupe munteneșe, cari luptă împreună cu Sârbii. Aceste coloane unite înaintază spre Allesio.

În Serbia există convingerea, că acum Serbia ocupă pentru vreme îndelungată ținuturile albaneze la cari ea aspiră de atâta vreme.

„Bitolske Novine”, — o foaie sârbească ce apare în Monastir — publică proclamația co-

Essad-pașa.

lonelului Missici, comandantul garnizoanei dela Ohrida și cea a colonelului Miscovici, comandantul diviziei dela Podrim, publicate la începutul expediției în Albania către poporul albanez.

Între altele în aceste proclamații se spune următoarele:

— Noi nu suntem dușmanii poporului albanez; să nu vă temeți de noi, deoarece și de altfel soarta voastră este depusă în mâinile Europei. Noi vrem să vă scăpăm de aceia cari slujesc intereselor Turciei și Austro-Ungariei.

Voi ați alungat pe prințul de Wied, fiindcă acesta nu era albanez și nu v'a cunoscut. Acum voi v'ați întors în contra lui Essad-pașa, cu toate că el este compatriotul vostru, vă cunoaște, a ieșit dintre voi, și, el nu vrea altceva decât să păstreze Albania pentru Albanezi.

Noi nu rămânem aici între voi, ci ne vom întoarce iarăși acasă; singurul nostru scop este ca să pedepsim pe turburătorii liniștei și să încredințăm lui Essad-pașa guvernarea.

Essad-pașa, pe care Dumnezeu l-a trimis vouă, vrea să trăiască în pace cu popoarele învecinate, cari din vremuri necunoscute trăesc aici, și tot aci vor să trăiască în vecii-vecilor. Noi aducem pace și iubire acelora cari țin cu noi și vom pedepsi pe aceia cari sunt contra noastră.

La Librăria Concordia Arad, se află de vânzare propise (corecte) pentru examene. Suta bucati costă Cor. 1.20. Pentru porto să se adauge 30 fileri, recomandat 55 fileri.

AVIZ.

Rugăm cu stăruință pe acci stimati abonati, a căror abonament le-a expirat, să binevoiască a și-l înnoi fără întârziere, căci în cazul contrar expedierea ziarului li se va sista.

Administrația.

Războiul.

Telegrame oficiale.

Biroul telegrafic ungar ne trimite spre publicare următoarele telegrame oficiale:

Budapesta, 15 Iunie. — Se comunică dela cartierul general:

Pe frontul rus: În Galiția, în urma atacului trupelor aliate (germano-austro-ungare) peste aproape întreg frontul s'au desfășurat lupte crâncene. Trupele armatei arhiducelui Iosif, după ocuparea Seniawei, înaintază spre miazănoapte și miazănoapte-răsărit pe țărmul răsăritean al Sanului. Ieri am luat cu asalt castelul și ferma Piskorovitza. Am capturat mulți prizonieri. În lupte crâncene armata lt.-generalului Mackensen înaintază în două direcțiuni dinspre Ratkovitz și spre Olesitze. Alăturându-se acesteia, trupele generalului Böhm-Ermoli atacă pe Ruși spre răsărit și răsărit-miazăzi dela Mosciska, unde noii poziții dușmane opresc înaintarea noastră spre Grodeck. Spre miazăzi dela cursul de sus al Nistrului numeroase trupe rusești țin ocupate capurile de pod dela Mikolajow-Zidakow și dela Halici față de trupele aliate ale armatei lui Linsingen, în vreme ce în dealungul râului trupele lui Pflanzer-Baltin stau în fața localităților Nizniow și Cernelița și apără localitatea Zalesczyk în contra atacurilor rusești. Detașamente ale acestei armate au silit la o nouă retragere trupele rusești dintre Nistru și Prut (în Basarabia), împingându-le pe acestea spre Hotin și dealungul Prutului. Numărul prizonierilor capturați dela 12 Iunie ieri s'a înmulțit încă cu câteva mii.

Pe frontul italian: O nouă încercare a Italianilor de a se apropia mai mult de pozițiile noastre dela Tolmein și Plava, nici de astădată n'a izbutit. Ieri a fost liniște

în unele sectoare ale frontului dela Isonzo. Un parlamentar italian a cerut să încetăm focul pentru ca să-și îngroape morții, dar din ordin militar i-am respins rugărea. La granița Carintiei, gloștii stiriene au luat cu asalt localitatea Palt, spre răsărit dela strâmtoarea Plöcken, și au respins aci spre hotar trei atacuri dușmane. La granița Tirolului, dușmanul ne-a atacat pozițiile și continuă fără succes bombardarea de artilerie. Într'un punct dela graniță o patrulă de jandarmi fără a avea pierderi a silit să se retragă o companie italiană și a prins 58 Italiani.

Berlin, 15 Iunie. — Se comunică dela marele cartier general:

Pe frontul apusean: Ieri, Francezii au suferit o nouă înfrângere. Deși în 13 Iunie suferiseră pierderi mari ei și-au continuat cu multă îndârjire încercarea de a ne rupe frontul Lievin-Arras. Valuroasele atacuri ale Francezilor date în rânduri îndesate și pregătite prin o colosală cheltuială de munițiuni, s'au prăbușit iarăși în focul bravelor noastre trupe cu foarte mari pierderi pentru dușman.

Spre miazănoapte-apus dela Moulin Sous Touven (spre miazănoapte-apus dela Soisson) ei nu au izbutit să-și reocupe tranșeele pe cari le pierduseră în Iulie. În Champagne, spre miazănoapte dela Perthes și Le-Mesnil, pe alocurea lupta începe să devină mai vie fără ca dușmanul să fi putut câștiga succese. Duminecă artileria dușmană a bombardat, în decursul slujbei dzești, biserica dela Leffinghe, spre miazăzi-apus dela Ostende. Numeroși Belgieni civili au fost răniți. Ieri, o escadrilă de avioane dușmane a aruncat bombe asupra orașului neapărat Karlsruhe, care nu e nici o legătură cu câmpul de luptă și nu e deloc întărit. După cât s'a putut constata până acum, 11 persoane au fost ucise, iar 6 persoane civile au fost rănite. Pagube militare, firește, n'au fost. Un aeroplan al nostru a împușcat un aeroplan din escadrila dușmană; pasagerii aeroplanului au murit. Pe un alt aeroplan dușman l'am silit să se coboare la Schirmeck.

Pe frontul răsăritean: Spre apus dela Sawle trupele germane au luat cu asalt satul Daukse, apoi au respins atacul a 2—3 regimente rusești; au prins 4 ofițeri și 1660 soldați de rând. Numeroase trupe dușmane au atacat ieri din nou, dar fără succes, noile noastre pozițiuni ce am ocupat spre miazăzi și spre răsărit dela drumul de țară Mariampol-Kowno. Am înaintat din frontul nostru dela Lipovo-Kalvarja, am străbătut în frontul rusec și am ocupat cele dintâi tranșee ale dușmanului. Și la Orzitz trupele noastre au izbutit să ia cu asalt satul Gedno-rozetz (spre miazănoapte-răsărit dela Chorzeltz), Cervona-gora și podul situat spre răsărit de aci. În acest loc am prins până acum 325 Ruși. Atacurile dușmane date împotriva pozițiilor noastre spre miazănoapte dela Bolymow n'au izbutit.

Pe frontul dela miazănoapte-răsărit: Dușmanul n'a izbutit să-și pună piciorul în pozițiile bine întărite spre miazănoapte-apus dela Jaworow, unde în luptele dela 13 și 14 Iunie suferise înfrângere de către armata locotenent-generalului Mackensen. Pretutindeni am respins dușmanul, unde numai ni s'a împotrivit. Prada e în creștere. Urmărirea energică silește retragerea trupelor rusești cari se află spre miazăzi dela calea ferată Przemysl-Lemberg. Trupele generalului Von der Marwitz au ocupat ieri Mosciska. Aripa dreaptă a armatei lui Linsingen a luat cu asalt înălțimile spre apus dela Jezupol, iar cavaleria acestei armate a atins ținutul spre miazăzi dela Mariampol.

Situația pe frontul oriental. —
Aprecierile presei române.

București. — Telegrama din ultimele zile, — spune „L'Indépendance Roumaine”, — arată oarecare mișcări ale armatei germane pe linia Bzura, în fața Varșoviei: sunt chiar detalii. După o lungă inacțiune, generalul Hindenburg combină din nou o acțiune însemnată împotriva capitalei Poloniei. Acum se recunoaște la Petrograd că incursiunea germană din Curlanda n'a avut caracterul demonstrativ care i se atribuia în primul moment: acțiunea navală a Germanilor la Windau, la nord de Libau, și preparativele flotei lor în fața Rîgel sunt dovadă. Rușii n'au opus acolo decât corpul al 19-lea, pe care l-au adus dela Bielostok pentru a-l arunca împotriva Germanilor din apropiere de Schavli. Germanii înaintază repede spre sud; acum sunt la 20 kilometri de Kovno. Rușii se așteaptă desigur la asediul acestui oraș, fiindcă au expulzat întreaga populație evreiască.

În Galiția, evenimentele urmează cam același curs ca în Septemvrie trecut, însă în sens invers. Una după alta, Rușii au părăsit localitățile pe cari le-au cuprins cu atâta sacrificii. Linia Sanului este aproape pierdută; succesele generalului Linsingen la Zuravno și la Kulusz sunt din ce în ce mai accentuate; s'au ocupat

mai multe localități la est de Kalusz capturând 4000 prizonieri. Deci și linia Nistrului este străpunsă. Toate acestea permit Austro-Germanilor să răndulască o grupare favorabilă lor în fața Lembergului, unde Rușii vor opune o rezistență supremă în sectorul Grodek. Dela 1 Iunie generalul Mackensen a capturat 20.000 prizonieri.

Rușii se retrag la est și la nord-est de Cernăuți: rezistă încă lângă Kolomea, dar nu pot să câștige teren. „Times” primește cu data de 5 Iunie o corespondență dela Petrograd în care insistă asupra necesității de aprovizionare a Rusiei cu muniții: Industria rusă, singură, nu-i în măsură să satisfacă trebuințele. De altă parte colonelul Rousset constată lipsa de muniții a infanteriei franco-ruse și propune creșterea imediată de fabrici de muniții și rechemarea de pe frontul de luptă a personalului trebuit pentru fabricarea explozivelor.

Rușii își fac un nou plan de războiu.

Viena. — „Neue Freie Presse” scrie: Ziarele din Petrograd scriu toate la fel — parcă ar fi primit îndrumări din acelaș loc — că în Galiția armata rusească se află în față cu un număr covârșitor al inamicului, dar că în vreme armata rusească se va putea ține pe linia Nistrului, înaintarea trupelor austro-ungare e un câștig numai de jumătate. Opinia publică rusească trebuie să se împrietenească cu gândul, că statul major rusesc își va lua deocamdată privirile dela Galiția, a făcut însă un nou plan de războiu, care îl va uimi pe inamic și va egaliza numărul lui covârșitor.

Până va ajunge să se execute acest plan, în Galiția se vor da numai lupte cari să-l neliniștească și să-l obosească pe inamic.

Atac împotriva orașului Karlsruhe.

Karlsruhe. — Azi, Marți, dimineața la orele 5 aeroplane inamice au atacat orașul Karlsruhe. Bombele aruncate au omorât 19 oameni, iar 4 au fost grav răniți și foarte mulți ușor răniți. Victimele sunt în partea cea mai mare femei și copii, cari se duceau la lucru. Aeroplanele dușmane au aruncat bombe și asupra castelului marelui duce. În acest castel locuiește de prezent regina Svediei.

Programul guvernului grec.

Atena. — Agenția greacă publică următorul comunicat cu datul de Vineri:

Ziarele publicând programul guvernului constată următoarele:

Baza lui este îndeplinirea misiunii naționale și a regatului liber *ferm legat de păstrarea teritoriilor cucerite până aci prin luptă*.

Deși guvernul recunoaște necesitatea de a păstra pacea care e indispensabilă reorganizării țării, guvernul în plenitudinea conștiinței datorțiilor sale naționale, admite în consecință, chiar în timpul crizei internaționale actuale, *orice acțiune pe care faptele ar indica-o ca garantând drepturile naționale și aspirațiunile naționale*.

Independent totuș de criza internațională actuală și inspirat de aceleași principii guvernul recunoaște imperioasă necesitate de a conserva și desvolta forțele militare și navale ale țării spre a garanta integritatea sa și a urmări datorțiile naționale.

Programul prevede reforma sistemului electoral, reprezentarea proporțională; el preconizează reforma organizării statului, îmbunătățirea finanțelor, sporirea bogățiilor țării și o soluțiune a chestiunii muncitorești agrare și a chestiunii stăfidelor.

D. Titu Maiorescu în audiență la regele Ferdinand.

București. — D. Titu Maiorescu a avut onoarea să fie primit în audiență de M. S. regele. Această audiență a durat mai mult de o oră. Cu această ocazie, d. Maiorescu a prezentat M. S. regelui o nouă lucrare a d-sale „Istoria parlamentară contemporană”.

Trupe italiene vor debarca în Muntenegru (?)

Stockholm. — „Rieci” anunță din cercurile bine informate din Petrograd, că Italienii vor debarca trupe în Muntenegru, cari împreună cu armata muntenegrină să înceapă o acțiune împotriva puterilor centrale.

Trupele italiene n'au trecut frontierele Helveției.

Bern. — Agenția telegrafică elvețiană anunță: Știrea lansată de ziare, că trupe italiene au trecut frontiera Helveției și că între soldații elvețieni și italieni s'ar fi schimbat focuri, e cu totul neîntemeiată.

Venizelos în Atena.

Atena. — Fostul primministru Venizelos a sosit pe neașteptate la Atena. Alaltăieri, Luni Venizelos s'a interesat la palat de starea sa-aitară a regelui.

Consiliu de coroană în Bulgaria.

Sofia. — În Vranja, unde regele Ferdinand e la băi a avut loc un consiliu de coroană la care au luat parte toți miniștrii și șeful statului major al armatei bulgare.

„In caz de războiu întreaga țară îl va sprijini pe Wilson”.

New-York. — Exministrul de externe Bryan declarându-se asupra retragerii sale, a spus că în nota adresată Germaniei s'au făcut unele schimbări după retragerea sa, dar aceste nu sunt îndestulătoare, pentru ca el să-și schimbe hotărârea. Bryan a mai spus că nu se îndoiește, că în caz de războiu întreaga țară îl va sprijini pe Wilson.

România și Bulgaria.

Paris. — Lui „Le Matin” i se telegrafiază din Roma: Se pare, că tratativele româno-bulgare sunt foarte înaintate. Bulgaria a declarat, că nu mai se ține atât de mult de aceea că să i se înapoieze întreg ținutul pe care-l pierduse în urma păcii dela București.

Sofia. — Duminecă d. Derussi, ministrul român în Sofia, a plecat la București. Înainte de plecare ministrul român a făcut o vizită dlui Radoslavoff, ministru-președinte bulgar, cu care a avut o lungă consfătuire. După cum publică foile, ministrul președinte bulgar ar fi declarat, că Bulgaria e gata să facă o înțelegere pacinică cu România, asemenia e învoită Bulgaria să reguleze în mod corăspunzător și chestia circulației împrumutate a trenurilor, care a pricinuit pagube însemnate comerțului bulgar.

INFORMAȚIUNI.

Arad, 16 Iunie 1915.

Printul Carol pentru o victimă a accidentului din Huși. Se știe că la accidentul întâmplat, cu ocazia vizitei printului Carol, la Huși, pentru a lua jurământul cercetașilor din localitate, au fost și doi morți. Printul Carol aflând că una din victime a lăsat o familie în cea mai neagră miserie, a trimis acesteia suma de 250 lei, cu următoarea scrisoare:

Stimată doamnă,

A. S. R. principele moștenitor al României a aflat cu multă mâhnire despre nenorocirea dela Huși, care a costat viața fetei dv.

Dorind a vă da un semn de compătimire, A. S. R. a binevoit a-mi ordona să vă trimit suma de două sute cincizeci lei, pe cari îi veți primi prin mandat postal.

Primiți, vă rog, stimată doamnă, încredințarea considerațiunei mele.

(ss.) căpitan Gh. Athanasescu, ofițer de ordonanță al principelui moștenitor.

Aviatori francezi în serviciul Italiei. După cum se anunță din Montreux 5 aviatori francezi, între cari e și Vadrinț vor face serviciu pe câmpul de războiu italian.

Premiul capitalei franceze pentru fiecare Zeppelin împușcat. Ziarul francez „Matin” scrie că consiliul municipal al Parisului a hotărât ca să plătească 5000 franci fiecărui aviator, care va împușca sau va sili să coboare un Zeppelin, care s'ar ivi deasupra Parisului și a împrejurimii lui.

† Demetriu Mureșan, protopop on. și paroh gr.-cat. de Vașad, după un morbo îndelungat a decedat în 12 l. c. în anul 57 al vieții, 31 al căsătoriei și 30 al preoției sale. În mormântarea decedatului s'a făcut în cimiterul comun din Vașad, în 14 Iunie a. c. — Odihnească în pace!

Înțelegerea împătrită împotriva industriei germane. „Journal de Geneve” scrie, că Anglia, Franța Rusia și Italia vor încheia după ce se va face pacea, o convențiune privitor la o vamă comună, pentru ca să împiedece astfel lățirea industriei germane.

† Iosif Erdélyi, rigorozant în medicină, fost caporal voluntar, în urma morbului îndelungat în spitalul din Bichișciaba unde își împlinia datorința cu cea mai mare abnegațiune, după lungi suferințe a decedat în etate de 24 ani în Budapesta în clinica Nr. III. Rămășițele pământești ale defunctului se vor binecuvânta după rîitul gr.-cat. românesc în gara de Oradea-mare (Nagyvárad) și se vor depune spre vecinică odihnă în mormântul familiar în cimitirul din Oradea-Olasăg în 16 l. c. În 17 l. c. la orele 8 a. m. se va celebra sf. liturghie pentru sufletul decedatului în biserica gr.-cat. din Oradea-Olasăg. — Odihnească în pace.

Ultima ora.

BOMBARDAREA POZIȚIUNILOR MUNTE-NEGRINE.

Cetinje. — Artileria austro-ungară a bombardat la Grahovo pozițiunile muntenegrine.

CONFERENȚA DLUI BRĂȚIANU CU MINISTRUL BULGAR.

București. — Ministrul bulgar la București Radeff reintorcându-se dela Sofia, a avut o conferință mai îndelungată cu primul ministru român, d. I. Brătianu.

TURCIA FACE CONCESIUNI TERITORIALE BULGARIEI.

Sofia. — Hadji Kulceff, mijlocitorul tratatelor dintre Turcia și Bulgaria a sosit aci din Constantinopol. Se vestește că tratativele vor rezulta o rezolvire pașnică. Turcia îi va ceda Bulgariei, ținuturile icuite în teritoriul bulgar.

RUȘII ÎI INDEAMNĂ PE FRANCEZI LA OFENSIVĂ.

Stockholm. — Prințul Sandecky, aghiotantul țarului, a plecat la Paris cu misiunea, ca să facă cunoscută situația armatei rusești și să-i îndemne pe Englezi și Francezi să înceapă în grabă o ofensivă energetică. Ministrul de finanțe rusesc, Bark a plecat la cartierul principal, unde se va sfătui cu marele duce Nicolae.

Redactor responsabil: Constantin Savu.

POSTA ADMINISTRATIEI.

Nicolae Chicomban, Ghilad. Am primit 8 cor. în abonament până la 20 Maiu 1915.

Caut econoamă

inteligentă, serioasă, pentru conducerea economiei casni e, să știe fierbe foarte bine. Oferta cu fotografie. (Un singur băiat nu formează piedecă).

VIORA Dr. CIORDAȘ

Com. Bihor.

(Beius) Belényes

LA „LIBRĂRIA CONCORDIA”

ARAD, STRADA DEĂK FERENC NUMĂRUL 20

SE AFLĂ DE VÂNZARE CĂRȚI DE RUGĂCIUNI, BISERICESTI, LITERARE, POPULARE ETC.

Al. Ciura. »In războiu«	1—
Henrik Sienkiewicz. »Prin foc și sabie«. Roman în 4 volume	5-75
Henrik Sienkiewicz. »Potopul«. Roman în 4 volume	8.50
Henrik Sienkiewicz. Prinsoarea. (Judeca'a lui Iup' ter).	—20
Ioan Agârbiceanu. »Arhanghelii«. Roman din viața românilor a deleni	3—
Ioan Agârbiceanu. »Schite și povestiri«	2—
Ion Dragoslav. »Volintiri«	1 80
Delavrancea. »Viforul«. Dramă în 4 acte	2 50
D. D. Pătrășcanu. »Timotheu Mucenicul«	2—
I. Irimescu — Căndești. »Pe drumurile cadrlatului« Impresii și note	1 50
Haralamb G. Lecca. »Dincolo«. D'n Du- năre 'n Ba'cani	1—
Goethe. »Faust« Tragedie. Traducere în versuri de Ion Gorun	1—
Ion Gorun. »Robinson în țara Românească« Povești din zilele noastre	1—
G. Rotică »Po-zii«	2—
George Coșbuc. »Războiul nostru pentru neamănare«	—95
George Coșbuc »Crestomație pentu toții români«	—90
Becescu Gh. Silvan »In fața morții«. Nu- vele	1 50
Ioan Adam. »Pe lângă vatră«. Pilde și glume țărănești	1 50
V. Alexandri. »Poezii populare ale româ- nilor«	1 50
Ion Bârseanu. »Dor pustiu«	1 50
Guy de Maupassant. »Povestiri alese« Trad. de M. Sadoveanu	2—
Ion Ciocârlan. »Triaul nostru«	1 50
S. Mehedinti. »Către noua generație«	1 50
M. Sadoveanu »Floare o'iltă«. Roman	2—
»Povestiri de seară«	2—
C. Sandu-Aldea. »Ape mari«	2—
Vasilie Pop. »Iubirea e biruitoare«	2—
I. Slavici. »Mara« Roman	2—
Alexandru T. Stamatiad. »Din trâmbițe de aur«. Poeme	2—
N. N. Beldiceanu »Chilia dragostii«	1 50
Ioan Adam. »Vorbe de clacă«	1 25
Cum să trăim? Sfaturi medicale de Doctorul F. Grünfeld	—50
M. Maeterlinck. »Ciclul morții« Trad. de A. T. Stamatiad	1 25
N. Iorga. »Oameni cari au fost«. Amin- tiri și comemorări	3—
N. Bălcescu. »Istoria o' năni'lor sub Mihai Vodă Viteazul«	2—
I. A. Basarabescu. »Vulturii«. Schițe și nuvele	1 50
N. Iorga. »Istoria armatei românești Vol I.« Ludovic Dauș. »Străbunii«. Roman	2 50
Ioan Ciocârlan. »In mă de Mamă«. Schițe și nuvele	2—
Björnsterne Björnson »Synnöve Solbak- ken« Trad. de N. Ciotori	1 50
D. N. Ciotori »Calea Robilor« Povești	1 50
Octav Minar. »Emnescu în fața justiției«	1—
Natalia Negru. »Mărturisiri«. Nuvele	2—
»Fabola sau biserica din catacombe«	2 50
Constantin I. A. Nottara. »De dincolo de moarte«	3—
R. Rosetti. »Păcatele Sulgerului«	2—
Th. D. Speranția. »Alte anecdote populare«	2—
»Anecdote de post«	1 25
M. Lungianu. »Zile senine«. Icoane dela țară	1 50
Mihail Eminescu. »Lumină de lună«. Poezii	2—
Nicolae Filimon. »Ciocoi vechi și noi, sau ce naște din pisică șoareci mănâncă«	1 50
I. L. Caragiale. »Teatru«. Opere complete	2—

I. L. Caragiale. »Momente, schițe, amin- tirii«. Opere complete	2—
Ioan Adam. »Năzuințe«	1 50
N. Petra Petrescu. »Ilie Marin«. Istorieară pentru tinerime	1 50
Jules Verne. »Cinci săptămâni în balon«. Călătorie de descoperie în Africa de 3 Englezi (Biblioteca pentru toți numeri 494-8). Operă premiată de Academia franceză	1 50
A. de Herz. »Bunicul«. Comedie în 3 acte	2—
Em. Gârleanu. »Cea d'ntâi durere«. Nuvele și schițe. Ediția a II-a întregită	1 80
Delavrancea. »Lucașăru«. Dramă în 5 acte	2 50
Delavrancea. »Liniște. Trubadurul. Stăpă- nărea odată«	2 50
Delavrancea. »Irinel«. Comedie în 3 acte	2 50
P. Locusteanu. »Suntem nebuni«. Schițe umoristice	1 50
Victor Eftimiu. »Achim«. Tragi-comedie în 3 acte	1 25
Ioan Al. de Lemenyi. »Poezii«	1 50
Dr. Ioan Lupaș. »Viața unei mame cre- dincioase«	—30
Dr. Ioan Lupaș. »Spice din istoria noas- tră bisericească«	—30
Zotti Hodoș. »Masa ieftină«. Gătirea mân- cării de dulce și de post. Rețete de bucate simple și bune	1 20
St. O. Iosif. »Poezii«	2 50
Conan Doyle. »Duetul«. Roman. Tradus de V. Onișor	1 60
Pompiliu Eliade. »Cu privire la Maurice Maeterlinck«	1—
L. Rebreanu. »Frământări«	1 50
Dr. Valeriu Seni. »Critica unei lecții«. In- drumări practice	—60
Anecdote populare de Fabiu Sanjoanu	—32
Robinson Crusoe, sau aventurile minunate ale unui naufragiat cu 6 chipuri	—70
Țiganiada sau Alexandria țigănească	—80
Alexandria. Viața, faptele și întâmplările lui Alexandru-cel-Mare Macedonean	—60
Din publicațiunile soc. »STEUA« à 20 fil. nrul. Nrul.	
2 P. Dulfu. »Foloasele învățaturii«	
4 Ioan Hoșeganu. »Grădina de legume«	
5 Dr. I. Feix. »Medicul poporului«	
19 George Coșbuc. »Sperștiunile păgubitoare ale poporului nostru«	
20 Viața și faptele lui Antim Ivireanu, metro- politul Ungrovlahiei.	
22 Em. Gârleanu. »Amintiri și schițe«	
24 Din legende nea ului Hohenzollern, pre- lucrare de St. O. Iosif.	
25 Flori și povești de Ion Dragoslav.	
26 Din Bucovina de altă dată, de Ioan Gră- madă.	
27 Românii de peste Carpați de I. Slavici	
29 Povestea cerului de Victor Anestin	
30 Povestiri de I. Agârbiceanu	
32 Ostașii noștri.	
34 Istoria literaturii române moderne de prof. Dr. N. I. Apostolescu	
35 Boalele ochilor și îngrijirea lor de prof. Dr. G. Stănculeanu.	
30 Snoave de P. Gârboviceanu și G. I. Chelaru.	
37 Viața și faptele lui Andrei Șaguna de Dr. I. Lupaș.	
Povești ardelenesti. Culese din gura po- porului de Ioan Pop Reteganul 5 vol.	2 50
Povești populare din Bănat Culese d'n gura poporului de G. Cătană Partea I. și II.	1 10
Calea pocăinței	—40
Traista cu povești istorice	—50
Balade populare Culese d'n gura popo- rului bănațean	—60
Inimioara, adică floarea poeziei naționale din cei mai buni scititori români	—60

Căntece religioase, populare și un bun sfat Mintea și norocul, precum și alte 12 po- vești populare	—50
Povestea Codreanului Poveste precum și anecdote, poezii populare și povești	—40
Poezii și cântece populare. din Bănat	—24
164 strigături și uituri, culese din ținutul Zarandului	—50
Cea mai nouă carte de visuri	—24
Istoria lui Arghir și Elena	—32
Dr. I Iarnik Urban și A Bârseanu. Doine și strigături din Ardeal. Cu peste 400 pagini	—30
Păscălie poporală	1 30
Culegere din cele mai frumoase povești de Ioan Bota	—12
Coriolan Brediceanu. »Peatra credinței«. Istorieară din viața poporului	—60
Coriolan Brediceanu »Fira«. Nuvelă din popor	—50
Roata norocului, sau aflarea dorinței noas- tre	—24
Insula morților	—80
Andrei cel răsfățat	—50
Făt frumos aîn lacrimă. Poveste de Emi- nescu	—30
Năzdravenii'e lui Toporăște	—20
Popa care știe carte și Ion Istetel. Povești populare	—30
Culegere de diferite cântece	—24
Biblia cea Mare. Sfânta scriptură a vechi- ului și noului testament. Legată. Cu peste 1000 pagini	—70
Tot acesta format mare, cu litere mari, legată	2—
Simbolul credinței, din cuvintele și înțele- sul Sfintei Scripturi de Gh. Joandrea (Aprob. de Ven. Cons. Diecezan)	6—
Noul așezământ, (noul testament) Legată	2 50
Noul așezământ și psalmii. Legată	1 20
Noul testament și psalmii. Legată	1 40
Cartea psalmilor. Legată	—70
Cele 4 Evanghelii Legată	—70
Mântuirea sufletului. Carte de rugăciuni. Legată	—70
Cartea psalmilor tradusă după textul ori- ginal	—80
Sfânta Evanghelie a D-lui și Mântuitorul nostru Isus Christos scrisă de Sfântul Ioan	—10
Sfânta Evanghelie a D-lui în Mântuitorul nostru Isus Christos scrisă de Sfântul Mateiu	—10
Sfânta Evanghelie a D-lui în Mântuitorul nostru Isus Christos scrisă de Sfântul Luca	—10
Carte de rugăciuni pentru folosul și mân- găerea fiecărui creștin întocmită de Iero- diachonul Damaschin din Sfânta Mănă- stire Sinaia. Legată Cor. 2 50 în piele	5—
Carte de rugăciuni pentru tinerimea evla- vioasă de un prieten al copiilor. Cu mai multe icoane. Legată	—44
Cuvinte folosite și de suflet mântu- itoare. Culese din sfintele scripturi de Sm. Monahul Isaia Legată	—60
Rugăciuni pentu soldați. Legată	—24
Culegere de cântări bisericești. Legată	—30
Viața prea cuvioasei mamei noastre Ma- rii Egiptence. Legată	—32
Cele cinsprezece suferințe ascunse ale lui Isus Christos	—30
Din minunile Maicei Domnului. Legată	—40
Mântuirea sufletului de vămle văzduhului. Rugăciuni	—16
Zidirea lumii. Cele 12 Vineri	—16
Taina celor 12 Vineri mari și rugăciune pentru vremuri grele. Legată	—20
Povățuitor la împărăția cerurilor	—60
Pentru porio să se adauge de fiecare carte	

10—20—30 fil. Pentru celea trimise sub bandă
(+ nerecomandate) librăria nu ia asupra sa nici
o răspundere. Pentru recomandare să se adauge
separat 25 fil. de pachet (până la 1 kgr.)

„IANER” cremă neunsuroasă.

Cel mai nou product igienic pentru curățirea și înfrumusețarea pielii.

Înlătură petele galbene, bubele pricinuite de înfierbințeli, sgrăbunțe și alte necurătenii de piele. Crema aceasta ziua se poate folosi mai cu succes.

1 teglă 1 cor.
„IANER” pudră. E non plus ultra pudrei. Bună la baluri, saloane și de zilnic folos, care acopere încrețiturile și e cu totul nestricăcioasă în culoriile: roza, albă și cremă. 1 cutie 1 coroană.

„IANER” săpun. 1 bucată 60 fileri.

„IANER” pastă pentru dinți. 1 doză 1 cor.

„IANER” apă pentru gură. Bună pentru dinții scorburoși gingivă bureteși, contra mirosului greu de gură. 1 sticlă cor. 1.60, jumătate de sticlă 80 fileri.

„IANER” esență pentru păr. Excelentă pentru înlăturarea mătreței și contra căderii părului. 1 sticlă, 1 cor. 30 fileri.

„IANER” pomadă pentru creșterea părului. — 1 teglă 2 coroane.

„IANER” vâpseală pentru păr pentru a colora în negru, brunet, ori în blond părul sur și cărunt. Nereușita colorii e eschisă. La comande să se noteze că părul încă runțit în ce coloare să se vâpsească negru, brunet). U. carton 4 coroane.

„IANER” apă care face părul blond. Pentru a vâpsi în timp scurt, în băl, auriu, părul blond roșu, chiar și brunet ori negru. 1 sticlă 4 coroană.

Discretă și zilnică expediție cu poșta. — Telefon 476
Pentru înconjurarea contrafacțiilor numai „Preparatele lui RUDOLF IANER” ieșite din farmacia sa ca valoare se pot căpăta la

Farmacia „MARIA AJUTĂTOARE” a lui
Rudolf Ianer, Temesvár-Gyárvaos Fő-ut 72.

SALON -cremă 1 cor. 30 fil.
-pudră 1 „ 30 „
-săpun 1 „ — „
-manicūr 65 fil.

Comandele din provincie se expediază zilnic în mod prompt.

Farmacia la „St. Francisc”
Budapesta, bulevardul Űdöi nrul 56.

In atențiunea negustorilor!

Acoperirea trebuințelor de ciocoladă și zaharicale pentru prețuri de fabrică. :: ::

In depozit: Kugler, Heller, Túrth și Manner. :: ::

GÁBOR MIKLÓS Arad,
Piața Andrassy, colțul Salacz utca
Telefon 1059. Telefon 1059.

(Ca 2270)

Haine de vară,

pardesiuri, haine pentru bărbați, haine pentru baluri, articli de toaletă, umbrele, perdele de dantele și de pânură se curățesc și vopsesc cu multă grijă și specialitate în

stabilimentul meu industrial de vopsitorie de pânuri și de curățitorie chimică,

aranjate cu cele mai noi mașini din străinătate. — Despărțământ special pentru curățitul, vopsitul pălăriilor pentru bărbați și femei. — In cazuri de moarte hainele de pânură și de mătăsă, hainele pentru bărbați etc. se vopsesc grabnic în negru. — Hainele de bărbați date spre curățire se și reparaază cu specialitate în croitoria mea specială. — Scrisori de recunoștință din toate părțile țării.

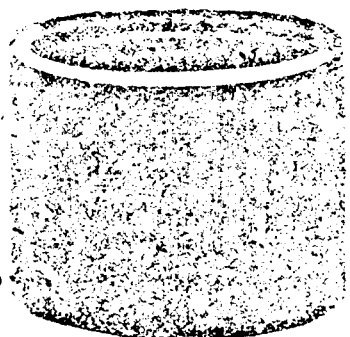
Lucza József, vopsitor de pânuri și curățitor chimic Szeged.

TELEFON:
994.

Prăvălie și stabiliment principal:
str. Laudon, nrul 9., colțul
pieței Valeria. (Lu 2106)

TELEFON:
994.

(Zi 2008)

FRĂȚII ZSIBRITA

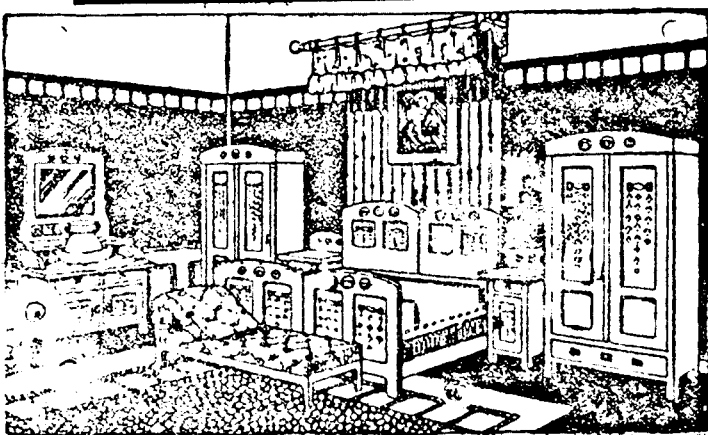
Intreprindere pentru zidiri și fabrică pentru articli de ciment.

VERSECZ (Vârșet), Pancsovai-ut nrul 57.

Aducem la cunoștința On. public că ținem permanent în depozit următoarele produse. — Vase de ciment pentru soluțiuni de peatră vânăta pentru vii, în mărime dela 200 până la 600 litri. Filre de beton și țevi pentru canaluri dela un diametru de 10 până la 100 cm. vâlăie pentru porci și vite etc. — Primim și executăm asfzări de asphalt și beton, bas-ne de beton de fer în toate mărimile, iesle din beton de fier, stâlpi, trepte stabile și atârnatore din ciment sau fer luc-at artistic, canalizări, poduri și filre precum și totfelul de lucrări în bransa de ciment și asphalt.

La cerere în persoană sau scris, stăm cu
:: plăcere la dispoziție cu oferte. ::

STEFAN SLADEK jun. fabrică de mobile VARȘET, strada Kudritzner numărul 44—46.

Cea mai renumită
mare fabrică de mobile
din sudul Ungariei (Versecz).

Pregătește mobilele cele mai moderne și luxoase cu prețuri foarte moderate.

Mare depozit de piane excelente, covoare, perdele, țesături foarte fine și mașini de cusut. — (Sa 113)

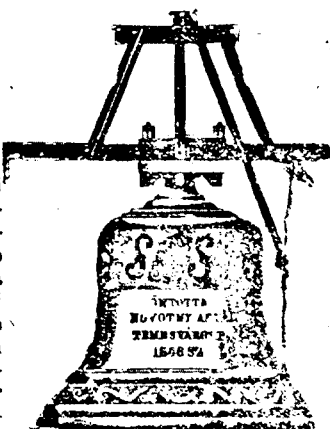
Premiat cu medalia cea mare la expoziția milenară din Budapesta în 1890.

Turnătoria de clopote. — Fabrica de scaune de fier pentru clopote alui

Fiul lui Antoniu Novotny, Timișoara-Fabric.

Se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, precum la turnarea de nou a clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase pe garanție de mai mult: ani provăzute cu ajustări de fier bătut, construite spre a întoarce cu ușurință în ori ce parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o latură fiind astfel scutite de crepare. — Sunt recomandate cu deosebire CLOPOTELE GAURITE, de dânsul inventate și premiate în mai multe rânduri, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri ca figura S și au un ton mai intens mai adânc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrarea mai voluminoasă decât cel de sistem vechiu, astfel că un clopot patentat de 327 kgr. este egal în ton cu un clopot de 41 kgr. patentat după sistemul vechi. — Se mai recomandă spre facerea scaunelor de fier bătut, de sine stătătoare, — spre preajustarea clopotelor vechi ca ajustarea de fier bătut — ca și spre turnarea de toate de metal.

Prețuri curente ilustrate trimis gratuit.

RENUMITELE

GHETE TURUL

CONDUC
PRETUTINDENI

„TURUL”

FABRICĂ DE GHETE SOC. PE
ACȚII TIMIȘOARA.

Cea mai mare fabrică de ghete
în monarhie.

130 sucursale proprii.
Anual se fabrică 900 000 perechi.
1200 muncitori și impiegați.

Magazin sucursală:
în ARAD.
în Palatul Minorităților
bulev. Andrassy nr. 13.

Cea mai bună apă de dinți premiată la mai multe
expoziții internaționale cu cele mai mari distincții.

500 cor.

plătesc aceluia care după întrebuințarea
apei de dinți BARTILLAS
—o sticlă 80 fil.— mai are durere
de dinți sau miroasă gura. :

Ed. Bartilla-Winkler's Nachf.

„ L. PLAN „

Wien, X. Goethegasse 7.

Se poate cumpăra în toate apotecile și drogheriile. Să se ceară
pronunțat Apă de dinți Bartilla; pentru denunțările falsifica-
rilor plătesc onorar bun. În comunele în cari nu se poate căpăta
această apă trimit franco 7 sticle pentru prețul 5 cor. 80 fil.

PRAV DE PELE HÖFER

Acest prav impregnat cu acid boric a cărui efect excelent
e în general cunoscut, se pregătește în trei tărimi.

No I. prav de stropit pentru copii . . . à cor. —80

No II. Pudră, albă crem. sau roză . . . à cor. 1—

No III. Prav de stropi pentru bărbați à cor. 1—

»Babysoap« Höfer (săpun pentru copii).

Numai acele sunt veritabile, cari poartă pe fașia de pe
cutie și pe capacul cutiei iscălitura »H Ö F E R«.

Săpun Höfer à cor. —70.

de tot neutral și inofensiv, se poate căpăta în toate far-
maciile din țară și străinătate și dela:

Zentral- **HÖFER'S APOTHEKE** WIEN III.

Versendungsdepot **HÖFER'S APOTHEKE** Ungargasse 14.
(E 1968—50)

ATELIER DE CURELARIE, ȘELĂRIE și COFERARIE

O RENDT G. & FEIRI W.

ODINIOARA SOCIETATEA CURELARILOR

Strada Ciszădiei 45. SIBIU, Heltauer-gasse 45.

Magazin bogat în articole pentru curățat, călărit
vânat, sport și voiaj, poclăzit și procovățuri, port-
monee și bretele solide și alte articole de ga-
lanterie pe lângă prețurile cele mai moderate.
CURELE DE MAȘINI, CURELE DE CU-
SUT ȘI LEGAT SKY (vârșobi), permanent în
dispoziție. Toate articolele în brânsele numite și
reparatura lor se execută prompt și ieftin. Liste
de prețuri la cerere se trimit franco. (O—9)

Comandele prin poștă se efec-
tuiesc prompt și conștientios.

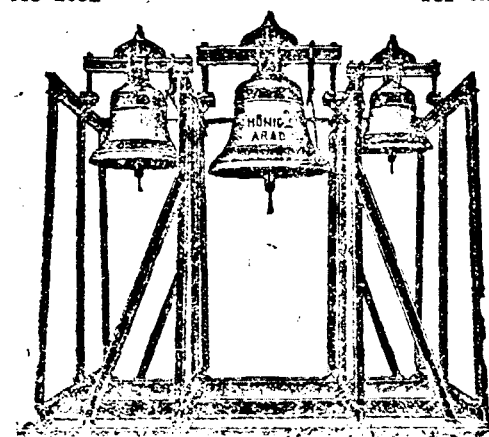

O nouă invențiune de clopote!

Clopotul rezontor brevetat

Ho 1632

este alcătuit așa că fortifică nu numai
un sunet, ci și alt sunet armonice și ast-
fel asemenea acordului dă un sunet
plin, puternic și sărbătoresc
precum și adânc.

Echipamente p. clopote de fer
Staluri

Prospecte și preliminar de spese gratis.

Friederich Hönig

fabrică de clopote brevetată

Arad, str. Rákoczi nr. 11-28.

CEASURI PENTRU BISERICI.

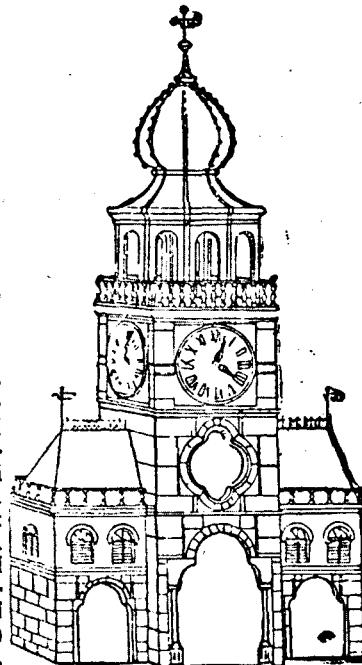
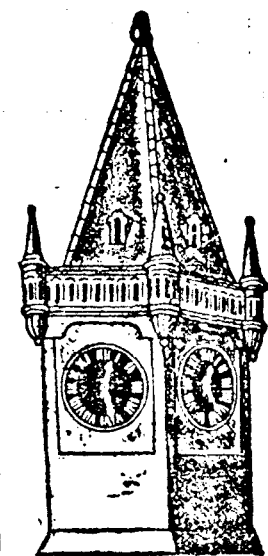
**SZÁNTHÓ
GYULA**

fabrică de ceasuri pentru biserici

NAGYVÁRAD,

Damjanich-utca 30 szám.

Ofere ceasuri pentru bise-
rici cari se trag odată pe
săptămână, odată la 8 zile și
odată la zi, durabile și pre-
cise. Prețuri ieftine. Fabrică
cu putere electrică. Garanție
pe mai mulți ani. Prețurile
la dorință se trimit gratis.
Plăci (tablă) pentru ceasuri
cari luminează noaptea, exe-
cute admirabil. — Prețuri
ieftine. (Sa 88)

Liferantul diecezelor gr. or. și gr. cath.

**Pictură pe sticlă
și atelier mozaic**

pentru biserici și alte feluri de clădiri.

Adjustare cu sticlă decorativă în stil ANTIC și
MODERN în cadrul de ARAMĂ și PLUMB, cu
prețuri convenabile execută

RUHR és SPITZ

Budapest, VIII., Liliom-u. 28 sz.

Proiecte și prospecte gratis.

(O—1978—50)

